

De historiografie van Clemens De Landtsheer en Flandria Film

Deel III. De cinematografische activiteit van Clemens De Landtsheer: geannoteerde catalogus van door De Landtsheer via Flandria Film en het IJzerbedevaartcomité geproduceerde of uitgebrachte films

BRUNO MESTDAGH,
ROEL VANDE WINKEL
& DANIËL BILTEREYST

Inleiding

De productie van een promotionele filmreportage over de 8ste IJzerbedevaart (1927) betekende voor Clemens De Landtsheer het begin van een cinematografische activiteit die twee decennia overspande en nadien langzaam uitdoofde.¹ Als secretaris van het IJzerbedevaartcomité stelde De Landtsheer naast lange producties als *Bedevoarten naar de Graven van den IJzer* (kortweg de *Bedevoartfilm*)² en *Met onze Jongens aan den IJzer*, ook kortere films over bedevaartactiviteiten samen. Terwijl deze producties voor rekening van het comité werden verdeeld, produceerde en distribueerde De Landtsheer vanaf 1929 eveneens films voor zijn eigen Flandria Film bedrijf. Hoewel de respectieve filmactiviteiten van het IJzerbedevaartcomité en van Flandria Film initieel een andere doelgroep beoogden en op papier strikt gescheiden bleven, liepen ze in de praktijk toch in elkaar over.

Voor een diepgaande analyse van De Landtsheers cinematografische activiteiten – een onderzoek waartoe deze artikelenreeks slechts een aanzet kan geven – is een zo volledig mogelijk overzicht van films die De Landtsheer als eigenaar van Flandria Film en/of als secretaris van het IJzerbedevaartcomité produceerde/distribueerde, onontbeerlijk. De enige tot dusver in die richting ondernomen poging, een lemma in het doorgaans zeer goed gedocumenteerde naslagwerk *De Belgische Film* (1999), maakt melding van 50 films.³

1. De driehoeksverhouding tussen De Landtsheer, het IJzerbedevaartcomité en Flandria Film komt aan bod in D. BILTEREYST & R. VANDE WINKEL, De historiografie van Clemens De Landtsheer [en Flandria Film. Deel I: Clemens De Landtsheer en Flandria Film], in: *Wetenschappelijke tijdingen*, jg. 63, 2004, nr. 1, pp. 3-19.

2. D. BILTEREYST & R. VANDE WINKEL, De historiografie van Clemens De Landtsheer en Flandria Film. Deel II: De Bedevaartfilm: productie, censuur en propaganda, in: *Wetenschappelijke tijdingen*, jg. 63, 2004, nr. 2, pp. 67-86.

3. M. THYS (ed.), *Belgian Cinema – Le Cinéma Belge – De Belgische Film*, Brussel-Gent-Amsterdam, 1999, pp. 217-221. Verder wordt ook *Met onze Jongens aan den IJzer* vermeld (p. 216), de *Bedevoartfilm* ontbreekt echter.

Uit onderzoek blijkt echter dat De Landtsheers filmportefeuille veel groter was. Definitieve cijfers over het aantal door De Landtsheer verdeelde films kunnen echter niet worden gegeven. Het blijkt eveneens onmogelijk alle op het spoor gekomen films volledig te identificeren. Deze onduidelijkheden zijn gedeeltelijk te wijten aan de diaspore van wat eens één fysieke collectie was en aan de verdwijning (verbranding) van vele films. Ze zijn echter ook inherent aan de werkwijze van De Landtsheer.

Na de brand van mei 1940, waarin een onbekend aantal films verloren ging, bleef De Landtsheer voor en na zijn hechtenis (1944-1948) op beperkte schaal films verdelen en produceren. Tegelijkertijd begon hij oudere afgewerkte producties of restmateriaal met archivalische waarde te verkopen aan derden. In 1973-1977 verkocht De Landtsheer het leeuwendeel van zijn collectie (op 35 mm nitraatpellicule) aan de Belgische Radio en Televisie (BRT). In de jaren voor zijn overlijden (1984) schonk hij de enkele nitraatfilms die hem nog restten aan het Gemeentearchief Temse (GAT). Hierdoor bleef De Landtsheer niet 'filmloos': als onderdeel van de verkoopovereenkomst met de BRT had hij van een aantal titels kopieën op het (brandveilige) 16 mm formaat gekregen. Deze 'contretypes' werden testamentair overgemaakt aan Carlos Van Louwe, die ze uiteindelijk in bewaring gaf bij het Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme (ADV N). In dit archief worden sinds 1987 ook films bewaard die na De Landtsheers pensionering bij het IJzerbedevaartcomité gebleven waren.

Deze korte historiek verklaart waarom de meeste bewaard gebleven films die De Landtsheer als eigenaar van Flandria Film en/of als secretaris van het IJzerbedevaartcomité geproduceerd of verdeeld had, op het einde van de 20ste eeuw verspreid bleken over drie vindplaatsen: het ADVN, het GAT en het VRT-Beeldarchief. In samenwerking met deze archieven en met toestemming van het IJzerbedevaartcomité, brachten onderzoekers van het Koninklijk Filmarchief en de Universiteit Gent deze films tijdelijk opnieuw samen. De identificatie, verificatie en onderlinge vergelijking van de films was in handen van Bruno Mestdagh, die daarmee het fundament legde voor de restauratie en/of bescherming van nog niet op veiligheidsfilm gekopieerde nitraatfilms.⁴ Door de hieruit ontstane databank te koppelen aan filmcatalogi, boekhoudkundige schriften en andere documenten die Daniël Biltreyst en Roel Vande Winkel in het IJzerbedevaartarchief (ADV N) en in het Flandria Film bedrijfsarchief (GAT) terugvonden, werd De Landtsheers

4. Het Koninklijk Filmarchief beschermde onder leiding van Noël Desmet films uit elk van de genoemde collecties. Het ADVN is intussen ook overgegaan tot het op DVD (laten) overzetten van dit beeldmateriaal. K. VAN KEER, Het ADVN digitaliseert waardevolle nitraatfilms, in: *ADV N-Medelingen*, 2004, nr. 10, p. 6. Ook films uit de collecties van het GAT en van het VRT-Beeldarchief werden beschermd. (Het KADOC-K.U.Leuven had reeds materiaal van de Grammensfilm in bewaring gegeven bij het Koninklijk Filmarchief).

filmportefeuille grotendeels gereconstrueerd. Terwijl sommige films integraal bewaard bleven, zijn andere slechts fragmentarisch overgeleverd in de vorm van negatiefmateriaal (doorgaans zonder tussentitels, wat het materiaal moeilijk identificeerbaar maakt), *chutes* (afgekeurd materiaal dat met het oog op eventueel later gebruik toch bewaard werd), losse teksten... Van ruim de helft der filmtitels blijkt geen materiaal meer voorhanden te zijn.

Exacte kwantitatieve gegevens over wat al dan niet bewaard is, laten zich echter niet opmaken. Dit kan gedeeltelijk worden verklaard door de manier waarop Clemens De Landtsheer zijn filmcollectie beheerde. Het lijkt geen twijfel dat De Landtsheer de potentiële historische waarde van zijn filmcollectie van meet af aan onderkende. Hij werkte echter binnen de grenzen van een politieke en economische realiteit, waarin hij eerst propagandist was, dan bedrijfsleider en pas in laatste instantie archivaris. Van een scheiding tussen bewaar- en distributiekopieën was bijvoorbeeld geen sprake. Bij de jaarlijkse actualisering van de *Bede-vaartfilm*, waarbij de editie van het voorgaande jaar werd ingekort zodat een verslag over de meest recente bedevaart kon worden toegevoegd, werd bijvoorbeeld telkens naar het originele materiaal teruggegrepen. Dit betekent dat noch alle afzonderlijke korte verslagen over alle IJzerbedevaartedities noch alle uitgebrachte versies van de volledige *Bedevaartfilm* bewaard bleven. Maar ook in andere films werd geregeld de schaar gezet, bijvoorbeeld omdat een bepaalde productie naarmate ze minder actueel werd, te langdradig werd bevonden. Zo werden de *Vlaamsche Koppen* in de loop der jaren ingekort en/of aangevuld en werden *Grammensbetooging* en *Groote kuisch in Vlaanderen* na verloop van tijd samengevoegd (en ingekort?) tot de *Grammensfilm*. De Landtsheer knipte ook geregeld beeld- of geluidsmateriaal uit oudere producties om nieuwere titels op te smukken of het ontbreken van bepaalde sleutelscènes te camoufleren. Deze praktijk, die overigens ook door grotere filmproducenten gehanteerd werd en wordt (maar daar minder in het oog springt), werd natuurlijk in de hand gewerkt door het verdwijnen van de vele archiefbeelden in de brand van 1940. Typerend is het memorandum dat De Landtsheer in 1942 aan zichzelf richtte, een waarschuwing om de sportfilms *Ronde van Vlaanderen 1941* en *Ronde van Vlaanderen 1942* nooit in hetzelfde programma te vertonen: 'Reden: teveel dezelfde zichten'.⁵ Het spreekt vanzelf dat deze handelwijze de identificatie van bewaard gebleven films bemoeilijkt.

5. GAT, Archief Flandria Film, 2.2.2.5.

De catalogus van alle tot op heden bekende producties die het IJzerbedevaartcomité en Flandria Film op de markt brachten, kan als volgt ingedeeld worden⁶:

1. Films verdeeld door het IJzerbedevaartcomité
 - 1.1. Langspeelfilms
 - 1.2. Kortere producties
2. Films verdeeld door Flandria Film
 - 2.1. 'Vlaamsche Gebeurtenissen' (actualiteitsfilms en documentaires)
 - 2.2. Sportfilms
 - 2.3. Documentaires geproduceerd door Flandria Film in bezet België
 - 2.4. Aangekochte actualiteitsfilms en documentaires
 - 2.5. Aangekochte lange en korte fictiefilms verdeeld door Flandria Film

Wij geven hier een volledig overzicht van de langspeelfilms (1.1) en de kortere producties (1.2) die door het IJzerbedevaartcomité verdeeld werden, en ook van de 'Vlaamsche Gebeurtenissen' (2.1) en de documentaires die door Flandria Film in bezet België (2.3) geproduceerd werden.⁷

Sommige films kregen diverse, onderling verwante titels toegewezen: we kunnen hier enkel de meest courante versies vermelden. Het is onmogelijk aan te geven welke beelden door welke cameralui werden gefilmd, waar mogelijk wordt wel vermeld wie de film (liet) produceren.

Films werden op 35 mm formaat verdeeld. Indien de lengte van de film bekend is, wordt die weergegeven in meter.⁸ Dit cijfer is louter indicatief: terwijl sommige teruggevonden filmkopieën korter blijken dan aangegeven in schriftelijke bronnen, zijn andere weer langer.

Het productiejaar van een film kan, vooral wat aangekochte titels betreft, niet vereenzelvigd worden met het jaar waarin De Landtsheer de productie begon te verdelen. Integendeel: De Landtsheer kocht om economische redenen doorgaans films aan die verscheidene jaren oud waren en in het reguliere bioscoopcircuit waardeloos waren geworden. Deze handelwijze maakt het natuurlijk extra moei-

6. Deze verdeling kan nauwelijks rekening houden met de onderverdeling die De Landtsheer in zijn filmcatalogi maakte omdat hij hierin niet altijd consequent was. Sportfilms met klankspoor doken bijvoorbeeld aanvankelijk in de categorie 'klankfilms' op maar verschoven later naar de gewone 'sportfilms'.

7. De films in de andere categorieën zijn niet onmiddellijk relevant voor de geschiedenis van de Vlaamse beweging, maar wel belangrijk voor een situering van de Flandria Film-activiteiten. De auteurs onderzoeken momenteel de mogelijkheid om op termijn een geïntegreerde studie over Flandria Film in boekvorm te publiceren en hopen daarin de volledige catalogus te publiceren.

8. Hoe lang de film in projectie duurde, laat zich doorgaans niet reconstrueren; stille filmbeelden werden immers met de hand opgenomen en afgespeeld, waardoor de projectiesnelheid kon variëren van 16 tot 22 beelden per seconde, wat op zijn beurt de relatieve duur van een film beïnvloedde.

lijk aangekochte producties, waarvan de originele titel doorgaans onbekend is, te dateren of op enige andere wijze te identificeren.

In welke mate een film al dan niet volledig bewaard gebleven is, laat zich binnen het bestek van deze catalogus helaas niet in detail beschrijven. We beperken ons dan ook tot het vermelden of er al dan niet archiefmateriaal (een term die zowel op een afgewerkte film als op beeldfragmenten kan slaan) van de film in kwestie geïdentificeerd werd.

Legende bij de catalogus

- a. jaartal
- b. soort film
- c. lengte
- d. aanwezigheid van archiefmateriaal
- e. productie
- f. synopsis

1. Films verdeeld door het IJzerbedevaartcomité⁹

1.1. Langspeelfilms

Bedevaartfilm, de [Bedevaarten naar de Graven van den IJzer, de].

a. 1928; b. stille film; c. 1800 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Geschiedenis van de IJzerbedevaarten sinds 1924. De film werd jaarlijks geactualiseerd.

Met onze jongens aan den IJzer [Frontfilm, de; Als de Dooden verrijzen].

a. 1929; b. stille film; c. 1800 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Propagandafilm over de Eerste Wereldoorlog en de wortels van de IJzerbedevaarten. De film werd herhaaldelijk herwerkt, (werk)titels van kortere versies luiden *Als de Dooden verrijzen* en *De frontfilm*.

1.2. Kortere producties¹⁰

8ste IJzerbedevaart, de.

a. 1927; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Antoine Pée in opdracht van Gaumont (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 8ste IJzerbedevaart, 21 augustus 1927, met een toespraak van Frans Daels.

9de IJzerbedevaart, de.

a. 1928; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 9de IJzerbedevaart, 19 augustus 1928, met de inwijding van het voetstuk van de toren.

9. Op de filmkopie voluit vermeld als: *Werk der Jaarlijksche Bedevaart naar de Graven van den IJzer*.

10. Chronologisch (en per jaar alfabetisch) gerangschikt.

10de IJzerbedevaart, de.

a. 1929; b. stille film; c. 280 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 10de IJzerbedevaart, 18 augustus 1929, waarop voor het eerst een internationale bloemenhulde werd gehouden.

Opbouw van het IJzermonument, de.

a. 1929-1930; b. stille film; c. 600 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Documentaire over het ontstaan van de IJzertoren: het ontwerp, het slaan van palen, het gieten van de betonplaat, de eerste steenlegging door Cyriel Verschaeve, het verrijzen van de toren, het onder dak brengen van de toren, de laatste steenlegging door mevrouw Daels en het plaatsen van de meitak. Bepaalde delen van deze film ('palen slaan' of 'de toren onder dak') werden vermoedelijk reeds voordien vertoond om enthousiasme (en aanvullende fondsen) voor de toren los te weken.

11de IJzerbedevaart, de [XIde IJzerbedevaart – Inhuldiging van Vlaanderens IJzermonument, de].

a. 1930; b. stille film; c. 600 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 11de IJzerbedevaart. De film bestond waarschijnlijk uit integrale versies (eventueel met aanvullend beeldmateriaal) van de *Inhuldiging van den IJzertoren* en *De Furie van Diksmuide*, twee titels die apart konden worden gehoord bij Flandria Film.

12de IJzerbedevaart, de [XIIde IJzerbedevaart naar de graven van den IJzer, de].

a. 1931; b. stille film; c. 580 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 12de IJzerbedevaart, 23 augustus 1931, waarop Karel Aubroecks beeld van Renaat De Rudder werd onthuld.

13de IJzerbedevaart, de.

a. 1932; b. stille film; c. 600 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 13de IJzerbedevaart, 21 augustus 1932, waarop Karel Aubroecks beeld van Joe English werd onthuld en acht gesneuvelde soldaten ("*symbolische Vlaamse IJzerkruisen*") in de crypte werden bijgezet.

14de IJzerbedevaart, de.

a. 1933; b. stille film; c. 580 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 14de IJzerbedevaart, 21 augustus 1933, waarop Karel Aubroecks beeld van de gebroeders Van Raemdonck werd onthuld. Het verslag bevatte ook beelden van de Van Raemdonckhulde in Steenstrate.

Gebroeders van Raemdonck, de.

a. 1933?; b. stille film; c. 250 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Korte film over de gebroeders Van Raemdonck: "*gedichten – graf – monument*".

Hoe werden de 4 groote IJzerbeelden gemaakt? [Hoe werden de 4 Reuzenbeelden voor het IJzermonument gemaakt?].

a. 1934; b. stille film; c. 600 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Documentaire over de manier waarop Karel Aubroeck de vier hoekbeelden voor de IJzertoren maakte. De film toont het hele proces, van Aubroecks werkzaamheden in het atelier tot en met het plaatsen van de beelden.

15de IJzerbedevaart, de.

a. 1934; b. stille film; c. 560 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 15de IJzerbedevaart, 19 augustus 1934, met de onthulling van Karel Aubroecks beeld van Lode De Boninge en Frans Van der Linden.

De Boninge–Vanderlinden.

a. 1934; b. stille film; c. 400 m; d. vermist; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Film over Lode De Boninge en Frans Van der Linden: “*Hun leven – vervolging – sneuvelen – monument*”.

16de IJzerbedevaart, de.

a. 1935; b. stille film; c. 320 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 16de IJzerbedevaart, 18 augustus 1935, waarop tegen het Frans-Belgisch militair akkoord werd geprotesteerd en men gedenkplaten onthulde voor Cyriel Verschaeve, Alfons Van de Perre en Oscar De Gruyter.

17de IJzerbedevaart Diksmuide, de [1936 voor de zeventiende maal].

a. 1936; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 17de IJzerbedevaart, 23 augustus 1936, waarop VOS een ‘machtige vredesoptocht’ hield.

18de IJzerbedevaart, de.

a. 1937; b. klankfilm; c. 360 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 18de IJzerbedevaart, 22 augustus 1937, met de bijzetting van Juul De Winde in de crypte en de vorming van een ‘amnestie 1937’-paneel met Belgische oorlogsmedailles.

19de IJzerbedevaart, de.

a. 1938; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 19de IJzerbedevaart, 21 augustus 1938, waarop panelen met namen van gesneuvelden werden ingewijd.

20ste IJzerbedevaart, de.

a. 1939; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Verslag van de 20ste IJzerbedevaart, 20 augustus 1939, waarop onder meer Piet Steegmans sprak.

21ste IJzerbedevaart, de [XXI IJzerbedevaart; 1948, de XXI IJzerbedevaart].

a. 1948; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens (voor het IJzerbedevaartcomité); f. Reportage over wat na de Tweede Wereldoorlog als de eerste officiële IJzerbedevaart sinds het begin van de bezetting werd beschouwd. Blijkbaar liet De Landtsheer (vrijgelaten in januari 1948) ook deze editie opnieuw filmen. Het verslag verwees uitdrukkelijk naar het dynamiteren van de IJzertoren en riep op tot een heropbouw van het monument.

Vlaanderen herbouwt zijn Toren.

a. 1952; b. klankfilm; c. onbekend; d. beschikbaar; e. De Landtsheer, Clemens; f. Korte documentaire die de toeschouwers het begin van de heropbouw van de IJzertoren toont en hen vervolgens vraagt de werkzaamheden (financieel) te ondersteunen.

2. Films verdeeld door Flandria Film

2.1. ‘Vlaamsche Gebeurtenissen’ (actualiteitsfilms en documentaires)¹¹

10de IJzerbedevaart, de [Xe IJzerbedevaart, de].

a. 1929; b. stille film; c. 210 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

11 November, wapenstilstand!

a. 1929; b. stille film; c. 140 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Herdenking van het einde van de Eerste Wereldoorlog, met archiefbeelden uit 1914-1918.

Aloude legende, een.

a. 1929; b. stille film; c. 200 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm van (relatief) actuele beelden, met onder meer de ommegang van Onze-Lieve-Vrouw van Deinsbeke in Zottegem en de inhuldiging van een brug in Eine.

Cyriel Buysse.

a. 1929; b. stille film; c. 100 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de grote Cyriel Buysse-schulde in Brussel.

Heilige Bloedprocessie, de.

a. 1929; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de processie in Brugge.

Lode Van Boeckel [Kunstsmid Lodewijk Van Boeckel].

a. 1929; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de huldiging van de kunstsmid in Lier (1929). De film werd later aangevuld met beelden van Felix Timmermans (eveneens in Lier) en met beelden van Cyriel Buysse (1929).

11. Doorgaans eigen productie.

Vlaamsche Cine-Gazet 1 [Vlaamsche Gebeurtenissen (Revue 1)].

a. 1929?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere de 9de IJzerbedevaart, de Heilige Bloedprocessie in Brugge en de begrafenis van Herman Van den Reeck.

Vlaamsche Cine-Gazet 2 [Vlaamsche Gebeurtenissen (Revue 2)].

a. 1929?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere de brug van Eine en de Ronde van Vlaanderen.

11de IJzerbedevaart (Inhuldiging van den IJzertoren), de [Inhuldiging van den IJzertoren].

a. 1930; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de 11de IJzerbedevaart, 24 augustus 1930, waarop de IJzertoren werd ingehuldigd. De film *Inhuldiging van den IJzertoren* werd aanvankelijk verhuurd samen met *De Furie van Diksmuide*. Na verloop van tijd werden beide films ingekort en samengevoegd tot één verslag.

11de IJzerbedevaart (De Furie van Diksmuide), de [Furie van Diksmuide, de].

a. 1930; b. stille film; c. 280 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag over de schermutselingen tussen de bereden rijkswacht (die herhaaldelijk chargeerde) en een aantal bedevaarders op en rond de markt van Diksmuide, na de 11de IJzerbedevaart. Voor meer uitleg, zie de film *11de IJzerbedevaart (Inhuldiging van den IJzertoren)*.

Als de dijken breken.

a. 1930; b. stille film; c. 1800 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Lange reportage over de overstromingen rond Antwerpen (Moerzeke, Grembergen, Temse, Hoboken, Sint-Anneke). De film werd na verloop van tijd ingekort tot een lengte van 400 m.

Boetprocessie te Veurne, de.

a. 1930; b. stille film; c. 340 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Impressie van de processie.

Guido Gezelle [Vlaanderens grootste dichter].

a. 1930; b. stille film; c. 1300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Film over leven en werk van Guido Gezelle, waarin archiefbeelden van Hugo Verriest werden verwerkt. Naast het Gezellemuseum kwam ook de grote Gezellehulde in Brugge (bijgewoond door koning Albert I en koningin Elisabeth) aan bod.

Heilige Bloedprocessie, de.

a. 1930; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. De film uit 1930 werd in 1931 aangevuld met een volledige opname van de 'vernieuwde processie'.

Herman Van Den Reeck (gevallen voor Vlaanderen op 11 juli).

a. 1930; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Film over Herman Van den Reeck, vermoedelijk uitgebracht naar aanleiding van de tiende verjaardag van zijn overlijden. De film bevatte blijkbaar beelden van de begrafenisplechtigheid (17 juli 1920) op het Kielkerkhof. De herkomst van die archiefbeelden (of gefilmde foto's) is onduidelijk.

Herman Van Den Reeck (historisch overzicht).

a. 1930; b. stille film; c. 700 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Lange reportage over Herman Van den Reeck, die naast het (ook apart verkrijgbare) verslag over diens begrafenis ook een biografisch deel omvatte.

Landdag van Wemmel, de [Vlaamsch Nat. Landdag van Wemmel, de; Elfde Landdag te Wemmel, de].

a. 1930; b. stille film; c. 250 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de Vlaams Nationale Landdag: "De optocht, de massa, de sprekers".

Vlaamsche Hoogeschool, de.

a. 1930; b. stille film; c. 340 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Reportage over de geschiedenis van de Gentse universiteit, uitgebracht naar aanleiding van de vernederlandsing van de instelling.

Vlaamsche Cine-Gazet 3.

a. 1930; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere de Boeteprocessie in Veurne en de door koning Albert I bijgewoonde Gezellefeesten in Brugge.

12de IJzerbedevaart (Renaat de Rudder-Hulde), de.

a. 1931; b. stille film; c. 340 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

Albrecht Rodenbach.

a. 1931; b. stille film; c. 1000 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Driedelige film over Albrecht Rodenbach, geproduceerd naar aanleiding van de Rodenbachfeesten die in 1930 hadden moeten plaatsvinden maar twee jaar uitstel opliepen. De film bevatte beelden van (voormalige) Blauwvoeters die Rodenbach hadden gekend.

Vlaamsch Nationale Landdag van Wemmel, de [VN Landdag Wemmel].

a. 1931; b. stille film; c. 240 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de Vlaams Nationale Landdag: "Een beroerde dag, de rijkswacht chargeert, de betoging, de sprekers".

Vlaamsche Cine-Gazet 4.

a. 1931; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche

Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere de Ronde van Vlaanderen, de prinsen te Evere en te Gent, de Conscienceherdenking en de overstromingen in Hoboken.

100-jarige te Temsche, de [Temsche in feest].

a. 1932; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Viering van een honderdjarige in Temse. De festiviteiten werden voortijdig georganiseerd: de 'eeuweling' overleed kort voor zijn eigenlijke verjaardag. De film bevat ook beelden van de begrafenis.

13de IJzerbedevaart, de.

a. 1932; b. stille film; c. 360 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

Betooging der 'Fraternelles' te Antwerpen, de.

a. 1932; b. stille film; c. 220 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Reportage over de samenkomst van de Union des Fraternelles de l'Armée de Campagne (UFAC) of Vereniging Verbroedering van het Veldleger (VVV) in Antwerpen. De Landtsheer steekt zijn misprijzen voor de fraternelen niet onder stoelen of banken en besteedt veel aandacht aan de reacties van tegenbetogers en aan de rellen die uitbreken.

Edward Poppefeesten te Moerzeke, de [Plechtige Inhuldiging van het Grafmonument van Priester Edward Poppe].

a. 1932; b. stille film; c. 150 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de religieuze plechtigheid op de markt. Ook de opgevoerde kindertoneeltjes komen aan bod.

Oud volksgebruik in de Kempen, een.

a. 1932; b. stille film; c. 150 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag over een folkloristisch gebruik: het overhalen (feestelijk en stoetsgewijs verhuizen) van een inwoner.

Vlaamsch Huis – Temsche.

a. 1932; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag over de inhuldiging van het Vlaams Huis (met een toespraak van August Borms) en over de wielervedstrijd die bij die gelegenheid werd georganiseerd.

Zeeleeuw te water, de.

a. 1932; b. stille film; c. 120 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Het te water laten van de boot Zeeleeuw op de Boelwerf in Temse.

Vlaamsche Cine-Gazet 5.

a. 1932?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere een reuzenstoet, de paardenkoers in Waregem, een gestrand schip en een IJzerbedevaart.

Vlaamsche Cine-Gazet 6 [Vlaamsche Gebeurtenissen (Revue 6)].

a. 1932?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere de Ronde van Vlaanderen, Pol De Mont, het te water laten van de Zeeleeuw, Vlaamse congressen, een omloop, tunnels (onder de Schelde in Antwerpen?), Lode Scheltjens en het overhalen (volksgebruik).

Vlaamsche Cine-Gazet 7 [Vlaamsche Gebeurtenissen (Revue 7)].

a. 1932?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere tunnelwerken, de begrafenis van moederke De Rudder, Cyriel Buysse, het Joe Englishbeeld van Karel Aubroeck, de tweede loopkoers van Antwerpen, een ingestorte molen, tunnelwerken in Antwerpen, Vlaamse congressen 1932, de ingestorte molen van Grembergen, een modern kerkje in Schoten, ...

14de IJzerbedevaart, de [XIVde IJzerbedevaart].

a. 1933; b. stille film; c. 430 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

Gebroeders Van Raemdonckhulde, de (14de Bedevaart 1933).

a. 1933; b. stille film; c. 350 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Deze reportage combineert beelden van de 14de IJzerbedevaart (gewijd aan de Van Raemdoncks) met opnames van het datzelfde jaar ingewijde Van Raemdonckmonument in Steenstrate.

Prins karnaval te Aalst.

a. 1933; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Reportage over de carnavalsfeesten, met ruime aandacht voor groepen die uit andere Vlaamse steden kwamen. Vermoedelijk door De Landtsheer gekocht bij Omer D'Haese (VTB Aalst).

Tunnelfeesten te Antwerpen [Werken aan en inhuldiging van de eerste Scheldetunnel].

a. 1933; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Inhuldiging van de Scheldetunnels in september 1933.

Universiteit te Gent "officieel" geopend, de [Vlaanderens hogeschool "plechtig" geopend; Vlaamse hogeschool "plechtig" geopend].

a. 1933; b. stille film; c. 220 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag over de rectoraatsoverdracht aan compromiskandidaat Albert Bessemans in oktober 1933. De Landtsheer betreurt dat Frans Daels de aanstelling niet kreeg en neemt het hele gebeuren scherp op de korrel.

Frame enlargement uit de film *De Universiteit te Gent "officieel" geopend*, 1933.

In deze film betreft De Landtsheer dat Albert Bessemans als rector werd aangesteld ten nadele van de meer controversiële Frans Daels, voorzitter van het IJzerbedevaartcomité. De Landtsheer benadrukt dat deze aanstelling tegen “*de wil van het Vlaamse volk en van de meeste studenten*” ingaat. Hij onderbouwt dit argument met een montage van beelden en tussentitels, suggererend dat men protestmanifestaties enkel kon beletten met groot machtsvertoon van de ordediensten (“*omgeving in staat van beleg*”). De beelden tonen hoe de omgeving van de Aula, inclusief het nabijgelegen Vlaams lokaal Uilenspiegel (de gevel is zichtbaar op de achtergrond), volledig wordt afgezet. De eigenlijke (vreedzame) protestmanifestatie, die elders in de stad plaatsvond, komt niet aan bod in de film.

(VRT-Beeldarchief, DL1)

Vlaamsche Koppen.

a. 1933; b. stille film; c. 600 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Tweedelige film over Vlaamse kunstenaars, dichters, toondichters en schilders, met beelden (bewegend beeld of gefilmde foto's) van Hendrik Luyten (werkend aan het *Gulden Doek*), Jef Denyn, Juliaan De Vriendt, Cyriel Verschaeve, Constant Permeke samen met Karel Aubroeck, Nesten Wynants, Maurits Sabbe, Jef Van Hoof, Karel Van Wynendaele, Aloïs Bruwier, Lode Scheltjens, Juliaan Platteau, Maria Belpaire samen met Louise Duyckers, Eugène Laermans, Franz Courtens, August De Bats, Jules Lagae, Albert Servaes, Pol De Mont, Lodewijk Mortelmans, Stijn Streuvels, Valerius De Saedeleer, Willem Gijssels en Emmanuel De Bom. Sommigen van deze personen (De Mont en Lagae bijvoorbeeld) zaten reeds in de film *In memoriam onzer Vlaamsche kunstenaars*. De film werd na verloop van tijd aangevuld met beelden van pater Jules Callewaert, Germain Lefever, Frans Daels, August Borms (1938), Oscar Dambre, Filip De Pillecyn, Jeroom Leuridan, Staf De Clercq en Hendrik Elias.

Vlaamsche Cine-Gazet 8 [Vlaamsche Gebeurtenissen (Revue 8)].

a. 1933?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere het Interclubkampioenschap Brussel, de 13de IJzerbedevaart, de Vlaamse Voetbalbond, Maria Belpaire, carnaval in Aalst en het gebroeders Van Raemdonckbeeld.

15de IJzerbedevaart, de [XVde IJzerbedevaart, de].

a. 1934; b. stille film; c. 400 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

2de Vlaamsch Nationaal Zangfeest [Vlaamsch nationale zangfeesten].

a. 1934; b. stille film; c. 180 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag over het tweede Vlaams Nationaal Zangfeest, gedirigeerd door Jef Van Hoof in het Antwerpse sportpaleis en bijgewoond door August Borms. Deze titel, waarvan archiefmateriaal werd teruggevonden in De Landsheers beeldarchief, duikt vreemd genoeg niet op in de Flandria Film catalogi.

Edward Poppe gevierd te Temsche [Edward Poppefeesten te Temse].

a. 1934; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de openluchtviering, de onthulling van een gedenksteen en andere onderdelen van de feestelijkheden.

Hendrik Conscience.

a. 1934; b. stille film; c. 350 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag over de Conscienceherdenkingen in Antwerpen en Kortrijk, uitgebracht in januari 1934, ruim een halve eeuw na het overlijden van de schrijver.

Peter Benoit.

a. 1934; b. stille film; c. 400 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Film over

leven en werk ('zijn strijd en bewogen dood') van Peter Benoit, wiens eeuwfeest in 1934 werd gevierd.

Uitvaart van koning Albert en intrede Leopold [Uitvaart Koning Albert / Joyeuse entrée de SM Léopold III; Intrede Leopold III].

a. 1934; b. stille film; c. 420 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Beelden van de rouwstoet die het stoffelijk overschot van Albert I begeleidt naar de Sint-Goedele- en Sint-Michielskathedraal (begrafenisdienst) en naar de kerk van Laken (laatste eerbetuiging voor de bijzetting in de crypte).

Winter in 't land.

a. 1934; b. stille film; c. 240 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Sfeerbeelden van drijfjys op de Schelde, de brug van Temse en ijsfeesten op de Espolder.

Vlaamsche Cine-Gazet 9.

a. 1934?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere de opening van de Gentse universiteit, de Grote Prijs van Lier, de 14de IJzerbedevaart, de nieuwe brug van Diksmuide, het drijfjys op de Schelde en de Ronde van Vlaanderen.

Vlaamsche Cine-Gazet 10.

a. 1934?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere de begrafenis van koning Albert I en de 15de IJzerbedevaart (1934).

16de IJzerbedevaart, de [XVIde IJzerbedevaart].

a. 1935; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

Groot Vlaming is ons ontvallen: Lieven Gevaert, een.

a. 1935; b. stille film; c. 200 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. De begrafenisplechtigheden van Lieven Gevaert in Antwerpen en Mortsel.

Hulde aan Berten Fermont.

a. 1935; b. stille film; c. 160 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Eerbetoon aan de in 1933 overleden dienstweigeraar, inclusief beelden van een bloemenhulde bij zijn (in 1934 opgerichte) gedenkteken op het kerkhof Schoonselhof.

Koningin Astrid [Begrafenisplechtigheden koningin Astrid].

a. 1935; b. stille film; c. 450 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. De begrafenis van koningin Astrid, voorafgegaan door archieffragmenten, waaronder beelden van de Blijde Intrede maar ook beelden van Küsnacht. (De Landtsheer kocht hiervoor vermoedelijk beeldmateriaal van derden aan.)

Vlaamsche Cine-Gazet 11.

a. 1935?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt), onder andere de Blijde Intrede van koning Leopold in Brussel, de Ronde van Vlaanderen, de begrafenis van Lieven Gevaert, de 16de IJzerbedevaart en de begrafenis van koningin Astrid.

Vlaamsche Cine-Gazet 12.

a. 1935?; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Compilatiefilm met aandacht voor (relatief) actuele gebeurtenissen (waarin ook oudere Vlaamsche Gebeurtenissen werden verwerkt).

17de IJzerbedevaart Diksmuide, de [1936 voor de zeventiende maal].

a. 1936; b. stille film; c. 380 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

Heilige Dymphna-processie te Geel.

a. 1936; b. stille film; c. 280 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Historische stoet (omwegang) voor de heilige Dymphna in Geel (bijgewoond door de kardinaal), gevolgd door een bezoek aan het (in 1935 geopende) Dymphnamuseum.

Kester.

a. 1936; b. stille film; c. 140 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Verslag over de Vlaams Nationale Landdag van het VNV.

Pater Damiaan [Pater Damiaan Gebuldigd].

a. 1936; b. stille film; c. 510 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Film over pater Damiaan, uitgebracht nadat zijn stoffelijk overschot in 1936 werd gerepatrieerd. De film besteedde aandacht aan Jozef De Veusters leven in Tremelo vooraleer de aankomst van zijn doodskist in Antwerpen en de tocht naar Leuven te tonen.

Vlaamsch nationale zangfeesten.

a. 1936; b. stille film; c. 280 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Verslag over het vierde Vlaams Nationaal Zangfeest in Antwerpen, gedirigeerd door Jef Van Hoof.

5de Vlaamsch Nationaal Zangfeest te Brussel, het [Vijfde Vlaamsch nationaal zangfeest, het; Vlaamsch nationaal zangfeest Brussel].

a. 1937; b. klankfilm; c. 280 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van het Vlaams Nationaal Zangfeest op de Grote Markt in Brussel.

18de IJzerbedevaart, de.

a. 1937; b. klankfilm; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

Met de V.O.S. naar Verdun [Vlaamsche oud-strijders in bedevaart naar Verdun, de].

a. 1937; b. klankfilm; c. 280 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag over een georganiseerde reis voor leden van het Verbond van Vlaamse Oudstrijders

naar de slagvelden van Verdun en Douamont. Er worden kransen neergelegd bij oorlogsgraven.

Overstromingen in Vlaanderen [Overstromingen].

a. 1937; b. stille film; c. 300 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Beelden van Menen, Wevelgem, Kuurne, Harelbeke, Sint-Eloois-Vijve, Deinze, Zarren en Woumen.

Twee Landdagen van het VNV: Kester 1936 en Gent 1937 [Landdag VNV Gent 1937 – Kester 1936; Tweede VNV landdag te Kester, de].

a. 1937; b. stille film; c. 260 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Gecombineerd verslag over de VNV-Landdag in Kester (1936 – gebaseerd op wat voordien een aparte film was) en over de editie van 1937, die voor het eerst in Gent plaatsvond.

Vlaanderen betoogt voor amnestie te Brussel [Amnestiebetooging Brussel].

a. 1937; b. stille film; c. 280 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de amnestiebetoging van 23 mei 1937: “De heerlijke optocht – ongehoorde politiematregelen – parlementairen”.

Vreeselijke ramp van Brasschaat, de.

a. 1937; b. stille film; c. 300 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Begravenis (27 februari 1937) van jonge officieren, die stierven door de onverwachtse explosie van een mijn in de kazerne van Brasschaat.

H. Bloedprocessie, de [H. Bloedprocessie te Brugge, de].

a. 1937-1938?; b. klankfilm; c. 200 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Van dit verslag over ‘Brugges Schoonste Dag’ bestaat zowel een stille als een klankversie.

19de IJzerbedevaart, de.

a. 1938; b. stille film; c. 350 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

4de VNV-landdag te Gent, de [IVde Landdag van het VNV, de].

a. 1938; b. stille film; c. 200 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag van de vierde VNV-Landdag in Gent, met beelden van Staf De Clercq, Hendrik Elias en August Borms.

Grammensbetooging te Gent, de.

a. 1938; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Verslag over een protestbetoging tegen de gevangenneming van Flor Grammens. De film sluit af met beelden van “Amnestie en Grammens vrij: de optocht”.

Grammensfilm.

a. 1938; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Compilatie van *De Grootte kuisch in Vlaanderen* en *De Grammensbetooging te Gent*.

Groote kuisch in Vlaanderen, de.

a. 1938; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Film over de 'zuiveringsacties' van Flor Grammens en zijn helpers, met opnames van de arrestatie van Grammens.

Lt. De Winde-hulde.

a. 1938; b. klankfilm; c. 380 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Huldebetoon aan Juul De Winde in Westrozebeke.

Vlaamsch nationaal zangfeest Gent.

a. 1938; b. stille film; c. onbekend; d. vermist; e. Flandria Film; f. Verslag over het zesde Vlaams Nationaal Zangfeest.

Laatste werken aan Koning Albert Monument te Nieuwpoort.

a. 1938?; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Bevatte vermoedelijk niet alleen beelden van Karel Aubroeck die in zijn atelier in Temse aan het Albertmonument werkte, maar eveneens van de eerstesteenlegging in Nieuwpoort (1933).

11 November aan den IJzertoren.

a. 1939; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. 11 novemberherdenking aan de IJzertoren (met Alfons 'Dom' Van Assche).

Oud Vlaamsch gebruik, een.

a. 1939; b. klankfilm; c. 150 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Opnames van een traditionele begrafenis met de wijtewagen, gefilmd in West-Vlaanderen.

20ste IJzerbedevaart, de [XXste IJzerbedevaart].

a. 1939; b. stille film; c. 350 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Kortere versie van de gelijknamige film die het IJzerbedevaartcomité verdeelde.

Militaire Parade: Trommels in Dendermonde (Steenstrate herdacht) [Militaire parade in: Dendermonde].

a. 1940; b. stille film; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Militaire plechtigheid: een grenadiersregiment ontvangt symbolisch trommels en vaandels. Het is niet duidelijk of de film nog effectief verdeeld werd.

2.3. Documentaires geproduceerd door Flandria Film in bezet België¹²

Winterhulp Diksmuide doet zijn eerste inzameling.

a. 1941; b. klankfilm; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Promotiefilm over een ophalingsactie van Winterhulp die de toeschouwer aanmaant om

12. De geschiedenis van Flandria Film tijdens de bezetting (1940-1944) is zeer gecompliceerd en dient in een latere publicatie te worden geanalyseerd. Voor een beknopte historiek, zie D. BILTEREYST & R. VANDE WINKEL, *De historiografie van Clemens De Landsheer [...]*. Deel I, p. 18.

eveneens zijn plicht te vervullen. Vermoedelijk enkel op zeer lokale basis vertoond.

Zingend Vlaanderen [Vlaams Nationaal Zangfeest te Brussel].

a. 1941-1942; b. klankfilm; c. onbekend; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. In 1942 uitgebrachte film over het Vlaams Nationaal Zangfeest van 1941.

Brigade waakt, de.

a. 1944; b. klankfilm; c. 500 m; d. beschikbaar; e. Flandria Film; f. Film over de activiteiten van de Vlaamse Wachtbrigade.

Eurythmische danskunst in Vlaanderen.

a. 1944; b. klankfilm; c. onbekend; d. vermist; e. Flandria Film; f. Korte 'cultuurfilm' waarin leerlingen van Elsa Darciel op verscheidene locaties (onder andere het kasteel van Gaasbeek) dansen.

Industrialisatie van de Kempen.

a. 1944; b. klankfilm; c. 500 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Deze film droeg aanvankelijk de werktitel *Industrialisatie van Limburg* en werd geproduceerd samen met *Land en leven in Limburg* en (het blijkbaar nooit afgewerkte) *Historisch Limburg*. Het is niet helemaal zeker of *Industrialisatie van de Kempen* en *Land en leven in Limburg* apart werden uitgebracht, dan wel uiteindelijk werden samengevoegd tot de film *Limburg*.

Land en leven in Limburg.

a. 1944; b. klankfilm; c. 400 m; d. vermist; e. Flandria Film; f. Deze film werd geproduceerd samen met *Industrialisatie van de Kempen* en (het blijkbaar nooit afgewerkte) *Historisch Limburg*. Het is niet helemaal zeker of *Industrialisatie van de Kempen* en *Land en leven in Limburg* apart werden uitgebracht, dan wel uiteindelijk werden samengevoegd tot de film *Limburg*.

Schoon Scheldeland.

a. 1944; b. klankfilm; c. onbekend; d. vermist; e. Flandria Film; f. Korte 'cultuurfilm' over de Schelde.

Vlaanderen te weer.

a. 1944; b. klankfilm; c. onbekend; d. vermist; e. Flandria Film; f. Door de DeVlag gepatroneerde Nieuwe Ordefilm.